

► ÚJ ÚTMUTATÓ A PROJEKT-ÉRTÉKELÉSI KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉSHEZ

A 2014–2020-as programozási időszakban közel ötszáz nagyobb beruházási projekt várható, ezért az új követelményeknek megfelelően módosították az elvart értékelési módszert – a költség-haszon elemzést –, és kiadták az erről szóló új útmutatót az érdekeltek számára.

Az Európa 2020 stratégia fontos eleme azon projektek kiválasztása, amelyek a legnagyobb haszonnal járnak és a legjelentősebb hatást fejtik ki a munkahelyteremtés és a növekedés terén.

Emiatt minden, az ERFA és a Kohéziós Alap operatív programjaiban szereplő nagyprojektet (50 millió EUR fölötti támogatásra jogosult projektek) költség-haszon elemzési eljárással kell értékelni, amely most már kötelező eleme a társfinanszírozásnak.

A költség-haszon elemzés olyan analitikai eszköz, amely a beruházási döntések kiértékelésére szolgál. Segít felmérni a projekt hatására bekövetkező jóléti változásokat, valamint az EU kohéziós politikájának célkitűzéseire való hozzájárulás mértékét.

A megreformált kohéziós politikának szigorúbb követelményeket támasztottak a projektértékelési és döntéshozatali költség-haszon elemzéssel szemben, és közzétették az új eljárásokat ismertető útmutatót is.

Ellenőrizhető módszerek

A költség-haszon elemzés lényege, hogy pénzügyi mérőszámokkal mutatja ki a projekt előnyeit és költségeit a társadalom szempontjából, és fontos irányítási eszközként szolgál a nemzeti és regionális hatóságok számára. Az adatokon alapuló és sikeres politika kulcsa, hogy a beruházási döntések objektív és ellenőrizhető módszerek alapján szülessenek. A Bizottság ezért hangsúlyozta mindig is a költség-haszon elemzések alkalmazásának fontosságát az 50 millió EUR-nál költségesebb projektek esetében.

„A költség-haszon elemzés célja, hogy egységes eljárást biztosítson a döntések kiértékeléséhez a következmények szempontjából. A Bizottság új trendet indított útjára a költség-haszon elemzés terén.”

► MASSIMO FLORIO PROFESSZOR, A MILÁNÓI EGYETEM MUNKATÁRSA, AKI AZ ELMÚLT HÚSZ ÉVBEN FOLYAMATOSAN RÉSZT VETT A KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS MÓDSZERTANÁNAK KIDOLGOZÁSÁBAN

Az elemzés segít eldönteni, hogy a projekthez szükség van-e uniós finanszírozásra, illetve jogosult-e az ESB-alapokból való támogatásra.

A nagyprojekt társfinanszírozásához szükséges jóváhagyás megszerzése érdekében az érintett irányító hatóságnak konkrét információkat kell elérhetővé tennie. Az új útmutatóban szereplő alapelvek, módszerek és feltételek segítik a kedvezményezetteket, az állami döntéshozókat és a független bírálókat abban, hogy jobban megértsék, milyen információkra van szükség a beruházási projektek társadalmi-gazdasági előnyeinek és költségeinek felméréséhez.

Közös szemlélet

Az átdolgozott útmutató a gyakorlati elemekre koncentrálván, a jóléti gazdaságtan tudományában bekövetkezett legújabb fejleményekkel lépést tartva segít annak megállapításában, hogy a társadalom számára valóban hasznos-e a projekt. A felhasználók széles rétegét szólítja meg, a bizottsági szakreferensektől

kezdve a tagállamok és tagjelölt országok köztisztviselőin és a pénzügyi intézmények munkatársain keresztül a beruházási projektek előkészítésében vagy kiértékelésében szerephez jutó tanácsadókig.

A költség-hason elemzés folyamata a pénzügyi elemzésből, a gazdasági elemzésből, valamint a kiválasztott beruházási lehetőség kockázatelemzéséből és a környezeti hatáselemzésből áll. A költség-hason elemzésben meg kell magyarázni, hogyan illeszkedik az adott projekt az operatív program(ok) megfelelő prioritási tengelyeihez, és be kell mutatni, várhatóan hogyan járul majd hozzá a kérdéses prioritási tengelyek konkrét célkitűzéseire és a társadalmi-gazdasági fejlődéshez.

A költség-hason elemzés érthetőbbé tétele és az útmutatóban szereplő különféle ágazatokban való gyakorlati alkalmazásának elősegítése érdekében az útmutató számos esettanulmánnyal szolgál, többek között a közlekedés/szállítás, a környezetvédelem, az energiaipar, a szélessávú internetszolgáltatás, a kutatás-fejlesztés és az innováció területéről.

BEMUTATKOZIK A KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉSI ÚTMUTATÓ

A Bizottság júliusban konferenciát tartott, amelyen bemutatták a főbb érdekelteknek az ERFA és a Kohéziós Alap által finanszírozott beruházási projektek költség-hason elemzéséhez készült átdolgozott útmutatót a 2014–2020-as programozási időszakra vonatkozóan.

Az eseményen kiemelten foglalkoztak azzal, mire kell ügyelni a költség-hason elemzés alapelveinek beruházási projektekben való alkalmazásakor, és hogyan kell átültetni az alapelveket a gyakorlatba. A felszólaló szakértők ismertették a nagyprojektekkel és a költség-hason elemzéssel kapcsolatos legfontosabb jogszabálybeli, eljárásbeli és módszertani változásokat.

Walter Deffaa, a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság főigazgatója szerint a költség-hason elemzési útmutató célja, hogy ötvözze a szabályok szigorú betartását a gyakorlati megvalósíthatósággal.

Megemelt küszöbértékek és kevesebb nagyprojekt

A kohéziós politika beruházási projektjeinek a teljes Európa 2020 stratégiát kell követniük, és integrált szemléletet kell alkalmazniuk a különféle uniós finanszírozási források – például az ESB-alapok vagy a Horizont 2020 – felhasználásában. A potenciális nagyprojekteknek igazodniuk kell az EU tematikus célkitűzéseire, majd a beruházási prioritásokhoz, végül pedig a konkrét célkitűzésekhez, a mérésüknek pedig eredmények és mutatók alapján kell történnie. Ez a megközelítés közvetlen kapcsolatot teremt a projektek és a programok között. Az eredmények fizikai mutatók segítségével mérhetők.

A 2014–2020-as programozási időszakra megemelték a küszöbértékeket (75 millió EUR a 7. tematikus célkitűzésnek megfelelő közlekedési és energetikai projektekhez), és a teljes költség helyett immár az elszámolható költséghez kötik őket. Ennek következményeként csökkenni fog a nagyprojektek száma. A 2007–2013-as időszakban közel 80 milliárd EUR-t ruháztak be több mint ezer nagyprojektbe. A 2014–2020-as időszakban a megváltozott küszöbértékek miatt körülbelül ötszáz nagy beruházási projekt várható, amelyeket a tagállamoknak azonosítaniuk kell az operatív programjaikban.

Főszerepben a JASPERS program

A nagyprojektek fejlesztésében és kiértékelésében nagyobb szerephez jut – független szakértőként és tanácsadóként – a JASPERS, azaz a Bizottság (Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság), az Európai Beruházási Bank és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank közötti partnerségi program. A nagyprojektek a JASPERS vizsgálja felül, és a Bizottságnak független minőségvizsgálati jelentést készít, ami biztosítja, hogy minden tagállam és ágazat egyenlő mértékben részesüljön a támogatásokból.

A JASPERS bevonása segíthet a projektek megfelelő prezentálásában, a független minőségvizsgálat pedig a jóváhagyás esélyét is növelheti.

A JASPERS technikai tanácsadóként segítette a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság munkáját a költség-hason elemzésről szóló útmutató elkészítése során: ez a segítség különösen a nagy infrastruktúra-fejlesztési projektekkel kapcsolatos gyakorlati kérdésekben, valamint a költség-hason elemzés során követendő bevált gyakorlatok és gyakori hibák bemutatása terén bizonyult hasznosnak. A jövőben a Bizottság és a JASPERS rendszeres költség-hason elemzési fórumokon teszi lehetővé az érdekeltek számára a költség-hason elemzéshez kapcsolódó bevált gyakorlatok és tapasztalatok cseréjét, hogy tovább javulhasson a beruházási projektek értékelésének minősége.

▶ AZ ÚTMUTATÓ A KÖVETKEZŐ HELYRŐL TÖLTHETŐ LE
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf